بوتون ئولکه‌لرك پرولەتارلاری، برلەشیگز!

تك نسخه‌سی هر یرده ۳ قپك

۲۲ مارت ۱۹۲۸ نجی ایل
22 марть 1928 г.

« زنگی » نك آبونه قیمتلری:
بر ایللیکی . . . . . ـ ۲ منات
آلتی آیلغی . . . . ـ ۱ منات
اوچ آیلغی ۶۰ قپك . . . .
اداره‌سی: ارمنستان ق. (ب) ف. م. قومیته‌سی

زنگی غزته‌سی

ارمنستان قوممونیست (ب) فرقه‌سی مرکزی قومیته‌سینك اورغانی کندلی غزته‌سیدر

زحمتکشلره فرقه و شورا قورلوشنه عائد یازیلاره صحیفه‌لریمز آچیقدر. چاپ ایدیلمه‌یه‌ن مکتوبلار گیری قایتاریلمیر.

یاشاسین ایشچی کندلی اتفاقی!

توزیعات شعبه‌سنك آدره‌سی: ایروان آبوویان نومرو ۸

نومرو: ۱۱۴ | هر هفته بازار و جمعه آخشاملاری چیقیر. | اوجونجی ایل دوامی.

مارت آینك ... جی خاطراتی

مارت آیی ارمنستان و عموم زاقافقاسیا زحمتکشلری ایچون آجی و آغیر بر آیدر.

بو آیدا عموم روسیه متفق شورالار جمهوریتی مرکزی اجرائیه قومیته‌سنك صدرلریندن یولداش (نریمان نریمانوف) وفات ایتمشدر.

وفاتنك اوچ ایللیگنی یالگز زاقافقاسیا ایشچی و کندلیلری دگل شرقده آیلماقدا اولان میلیونلارجه مظلوم خلق دخی بزیم قیمتدار و اونودولماز رهبریمزك وفاتنی خاطرلایاراق مأیوس اولاجاقلاردر.

انسانلاردا غریبه بر خصیت واردرکه بشریت ایچون اهمیتلی، دها دوغروسی ایشچی و کندلیلرك؛ بك، خان و ملکه دارلاریك ظلمندن قورتولماسی اوغورندا چالیشان بر وجوده صاغلیغندا دیمك جائز ایسه بر او قدر قیمتنی آگلاماق کبی بر سهلنکارلق واردر. بو او دیمك دگل درکه بز حال حاضرده‌کی رهبرلریمزك قیمتنی بیلمه‌یریك البته بویله دوشونمك اولماز.

او کیملرك وفاتندان سوگرا و فعالیتلری اوگره‌نیلدیکده کیملر ایچون چالشدقلاری تعیین ایدیلندن سوگراده اونلارك قیمتی داهاده آرتیر. و ایسته‌ر ایسته‌مز بویله بر سؤالی قیرلاتیر. نه ایچون لدیلر آرامزدان نه تز کیتدیلر. دیمك لاری دیمکله اوزینه تسلی بوللاری احتارار.

یولداش نریمانك اقلابی حیاته باشلادیغی تاریخه قدر اونك دیریلیگی پك‌ده یاخشی دگلدی. او ایشچی ـ کندلیلره ملکه‌دارلاریك بورژوازیانك ایندیکی ظلمی کوردیکجه استثمار اولنانلاری قورتارمق ایچون چالیشدیغی بر صیرادا البته بویله بر آدام تعقیب ایدیلیر و اونك حیاتی هر زمان قورقو آلتندا اولاجغی شبهه‌سز بر شئی‌در.

نریمان نریمانوفك یازمش اولدیغی صحنه ادبیاتی و اونك وظیفه‌سی اقتضاسنجه کتله ایله علاقه‌سی بورژوآزیا ضیالیلارینی تشویشه صالمشدرکه بونك نتیجه‌سیله او هر زمان پولیس ـ ژاندارمه نهایت سورکونلرده حیات کچیرمشدر.

بونگله برابر همین مارت آیندا فرقه‌مزك الك ده‌کرلی و قیمتدار رهبرلریندن زاقافقاسیا ئولکه قومیته‌سنك مسئول کاتبی [عزی]ز رهبریمز (آ. میاسنکیان) و زاقافقاسیا پوسته تلغراف قومیساری یولداش (آتاربکوف) زاقافقاسیا دولتی سیاسی اداره صدری یولداش (ماغیله‌فسکی) تفلیس جوارندا یانان بر طیاره‌ده فجیعانه بر صورتده محو اولدیلار بونلارلا برابر طیاره‌چی و ماکینه‌چی دخی عین فلاکته دوچار اولمشلاردر.

(میاسنکیان) و (آتاربکوف) یولداشلاری ارمنستان ایشچی و کندلیلری چوق کوزه‌ل تانیر اونك ایچونده اونلاری حرمتله یاد ایدیر. لاکین داشناقلارا بو آدلار هیچده خوش گلمیر. داشناقلاریك آوانتوراسنه نهایت ویره‌ن پرولەتاریا دیکتاتوراسی و اونك یارادیلشنده و داخلی وضعیتی بویله‌نجی عضولردن تمیزله‌مك خصوصنده وار قوه ایله چالیشانلاره و بو یولدا عزیز جانلاریندان واز کچن یولداشلاریمزه صنفی دشمنلریمز گوله‌جگلردر.

بز هر نه قدر درین قلبدن بو آجی‌یی چکیرز؛ فقط آغلامیریق، دشمنلر نه قدر گوله‌جکلرسه گولسونلر اونلارك گولمه‌سی بزیم قوه معنویه‌مزی قیراماز. بز صفلاریمزی داهاده محکم‌لدوب داهادا ایله‌ری کیدیریك و کیده‌جگز.

فرقه‌مزك ایتکیسی بویوكدر. فقط بو ایتکی له‌نینجی فرقه‌مزك ایشله‌رینه تأثیر

یولداش نریمان نریمانوف
(طوغولان گونی آپره‌لك ۲ـسی ۱۸۷۱ نجی ایل ـ وفات گونی ۱۹ مارت ۱۹۲۵ نجی ایل)

فرقه قورلوشی

آوانتوریستلر قوممونیست اولا‌بیلمزلر قوممونیست فرقه‌سی بو کیملریندن آزاد اولمق ایچون؛ فرقه ئوزه‌لری قونترول قومسیونه کومك ایتمه‌لیدرلر.

ارمنستان قوممونیست (ب) فرقه‌سنك مرکزی تفتیش قومسیونك فیورال ماتریاللاریندان

فیورال آینده فرقه قولیقیاسنك ۴ اجلاسیندا ۵۷ ایش تدقیق اولنمشدر.

بو ۵۷ ایشدن ۵۰ نفر یاپدقلاری تقصیرلره کوره فرقه جرگه‌لریندن چیقاریلمشلاردر. فرقه‌دن چیقاریلان یولداشلاردان بریسی سرخوشلقدان ۹ـی پاسیف اولوب فرقه‌یه آغرلقدان باشقه بر شئی اولمادقلریندان؛ ۲ـی قولوچوماقلارلا علاقه صاقلادقلاریندان؛ ۳ـی قوممونیست نفوذینی استثمار ایتدیکندن؛ ۶ـی رسمی تقصیرلردن؛ ۴ـی جنایت ایشلریندن؛ ۴ـی اجتماعی وضعیتجه فرقه‌یه یارارلی اولمادقلاریندان؛ ۲ـسی ئوز خاهشلری ایله؛ ۱۹ـی‌ده ۱۵ نجی فرقه قورولتاییندان ایتمیه‌جکدر.

فرقه‌مز ایشچی ایله کندلیلریك اتفاقی الده صاقلایاراق شهر و کند استحصالاتنك آرتماسی اوغورندا و ملتلرك آراسنده‌کی صارسیلماز برلگی محافظه ایده‌رك یولداشلاریمزك باشلادیغی ایشله‌ری آخیره یتره‌جکدر.

ایمدی‌یه قدر اوز مفکوره‌وی و تشکیلاتی علاقه‌لرینی مخالفچیلردن کسمه‌دکلری ایچون چیقاریلمشلاردر.

اجتماعی وضعیته کوره فرقه‌دن چیقارانلاردان ۸ـی فعله، ۲۵ـی قوللوقچی ۱۷ـسی کندلیدر.

فرقه استاژینه کوره ۱۹۱۷ـ۱۹۱۹ نجی ییللریك استاژی اولان ۲، ۱۹۲۰ـ۱۹۲۲ یه قدر استاژی اولانلار ۱۳، ۱۹۲۳ـ۱۹۲۵ استاژی اولانلار ۱۸، ۱۹۲۶ـ۱۹۲۷ استاژی اولانلار ۴ نفر اولوب نامزدلر ایسه ۱۳ نفردن عبارتدر.

فرقه داخلنده کورلمکده اولان بو کبی ناخوش احوالاتی، گنیش ایشچی کتله‌سنه خبردار ایتمك ایچون فرقه اوچلره تکلیف اولنورکه بو کبی ایشلری استحصالات فرقه اوزه‌گلرینده گنیش ایشچی یغینجاقلارینداتحقیق ایدیلسین و اونلاریك دانشمالارینه امکان ویریلسین.

له‌نین کنجلر اتفاقنده کورولن ناخوشلقلری تدقیق ایتمك و له‌نین کنجلر اتفاقی قضا قومیته‌لری نزدنده‌کی قوهقلقنی قامیسیالاریتك ایشلرینه رهبرلك کوسته‌رمك ایچون، فرقه اوچلره تکلیف اولنمشکه اوچلردن بریسنی بو قامیسیالارا باغلایاراق اونلارك اجلاسلارینه مجبوری اشتراك ایتسونلر. اوچلر قومیسیاسی اولمیان یرلرده بوایشی آپارماق ایچون مرکزی قانترولنی قومیسه مؤکیللارینه توصیه اولنور. بونلاردان ماعدا؛ خصوصی بر رنگ آلان ایشلر ایله تانیش اولماق و یرنده لازمی تدقیقات آپارماق ایچون ایروان فرقه اوجاریك ایکی اجلاسی داها اولمشدر. بریسی شورلو ـ دمیرچیده و دیکری قمرلو رایوننده. شورلو ـ دمیرچی کند اوزه کینده‌کی مسئله خصوصی بر وضعیت اولوب بی‌طرف کندلیلر اوزرینه فنا تأثیر ایتمشدر.

بو ئوزه‌کیك بر نیچه عضولری، کندك هر هانکی رهبرلیك ایتمك ایشنی اوز عهده‌لرینه آلماق مسئله‌سی اوزه‌کده حل ایده‌بیلمه‌دیکلریندن یالگز فرقه‌وی و له‌نین کنجلر اتفاقی عضولری ئوز طرفلرینه چکمه‌یوب حتی بی‌طرف کندلیلری‌ده اوز طرفلرینه چکمکه چالشمشلر.

ناحیه فرقه تشکیلاتلاریندان لازمی رهبرلیك اولمادیغی ایچون بو طایفابازلق گیتدکجه درینلشمش و بر برینه ضد اولان طرفلر بر برینك حرمتنی سالماق ایچون اساسسز ماتریال ویرمکله مشغول اولموش و کندده آپاریلان ایشلری تمامیله اونوتمشلاردر.

کندك قولوچوماقلاری بو احوالاتدان فعال بر صورتده استفاده ایده‌رك اوزلری ایچون گنیش بر صورتده استثمار میدانی آچماق ایچون کندی فرقه‌چیلردن تمیزله‌مك مسئله‌سنی قویموشلار بوندان باشقه حکومتی نفوذدان دوشوره‌ن و حکومتك قانوننی بوزان و حیاتا کچرمه‌ین کبی ایکی مسئله دها تدقیق اولنمشدر و ایکی یولداش فرقه‌دن چیقاریلمشدر.

بونلاردان بریسی یاسار کچه‌ر نا

«غاپانك» طبیعی ثروتی

«خارلامبه» دامارده ۲۴،۵۹۰ تون باقیر معده‌نی بولونور
باقیر معده‌ن استحصالاتنداکی تدقیقات پارلاق نتیجه‌لر میدانه چیقاریر

صوكـ وقتلر غاپانك له‌نین دسته‌سی باقیر معده‌ن اوجاقلارینده «آکیلیس» دا میدانه چیقان قوتلی دامار حقنده باقیر معده‌ن اوجاقلار مفتیشی آشاغیداکی بیاناتدا بولونمشدر.

آکیلیسده «بویوك» داماری میدانه چیقارماق ایچون باقیر معده‌نینك مقداری پروفه‌سور ارینك تخمیننه کوره گرك ۱۶،۳۹۳ تونا مساوی اولایدی. بر ییل آپاریلان تدقیقات اثناسندا ۵۰ سانتیمترو قالینلغندا یکی بر دامار میدانا چیقدی که بونك الك بویوك فائضی خالص باقیردر.

بو، پروفه‌سور ارینك گوستردیکی «بویوك» داماری اولمایوب تمامیله یکی بر دامار اولدیغنی‌ده آیدینلاشمیش‌در.

تدقیقات آپاریلان نقطه‌دان غرب طرفه دوغری اوزانان دامارده ۲۴،۵۸۰ تون باقیر معده‌نك بولونماسی تخمین اولنور. بو استقامتده‌ده یکی تدقیقات آپاریلماقدادر. بوندان ماعدا «خارلامبه» داماریك استفاده‌سی ایچونده ابتدائی حاضرلق گورونمکده‌در.

حیه‌سنك ملیس مدیری موسی ولی بکوفدر. اوز قوللوغو اثناسنده بر چوق خیردا اوغرولوغو میدانه چیقارماق مقصدیله شبهه‌لی ۱۳ چوبانی داما صالیر. تحقیقات وقتنده بر نتیجه‌یه چاتمانجه دامدا ساخلادیغی کندلیلری گیجه‌لر بیرر بیرر اوز یاننه چاغروب دوگمه‌یه باشلایر سوگرا یالتارلاری چیقاروب دها صویوق داما سالیر.

دیکری له‌نیناقان قضاسی، آغبابا ناحیه‌سنك خلق محکمه صدری حسین صادق اوفلك ایشی‌در، حکومتك نفوذینی دوشورمك حکومت قانوننی حیاته کچیرمه‌مك، رشوت آلماق ایشلریله اتهام اولوندیغندن فرقه‌دن بایرا آتیلمشدر.

بو یولداش خلق محکمه صدری اولمازدان اول زنگی باسار ناحیه‌سنده ملیسیا مدیری اولموش او وقتده بویله تقصیرلرده بولونمشدر.

اوزکه بر یولداش ییطرفلره موقتی صورتده اوز سلاحلارینی ویروب ییطرفلر سلاحی اوز پیس مقصدلرینه ایشلتمك کبی حاللاردا کورولمشدر.

بو کبی بر ایش اچمیازین تشکیلات عضوی کیراکوسیانك ایشی‌درکه اوز طبانجه‌سنی ییطرف بریسنه ویرمش و بو ایسه بو سلاحلا شورا قوللوقچیلاریندان بریسنی اولدورمشدر.

بو یولداش قضا قومیته‌سنه چاغریلوب اوزینی قورتارماق ایچون تمامیله یالگلش معلومات ویرمش، کویا سلاحی اوزی ویرمه‌یوب آنجق ناخوش اولدیغی وقتده اوغرامیشلار. آیدین‌درکه بو کبی‌لری فرقه‌ده ساخلاماق اولمازدی و فرقه‌دن چیقاریلدی.

سوكـ دفعه‌لر بر چوق فرقه‌چی یولداشلار اوزون مدت نامزدلکده قالمشلار و وقتنده عضولیکه کچمه‌مشلر، بو کیملر اوز استاژلارینی اعاده ایتمك مقصدیله عریضه ویرمشلردر. عمومیتله بو عریضه‌لر رد اولنمشدر، چونکه بونلارك اکثریتی ۱۹۲۰ـ۲۱ نجی ییللرده فرقه نامزدلکنده بولنوب ۱۹۲۵ـ۲۶ـ۲۷ نجی ییللرده نامزدلیکه کچمشلر.

بو کیملرك نامزدلك استاژی کچدیکدن سوگرا عضولیکه کچمه‌لرینك سببی آیدینلاشدیرماق ممکن دگلدر. تعمیمنامه ایله قضا قومیته‌لرینه بو کیملرینك استاژی حقنده تحقیق ایتمه‌مکله برابر مراجعتده بولونمالاری بوتون قضا فرقه قومیته‌لرینه تکلیف ده بولونیلمشدر.

دونباسدا (دون حوضه‌سنده) اقتصادی عکس انقلاب خیانتی

شمالی قافقاسیانك دولتی سیاسی اداره اورغانلاری دون حوضه‌سی کومور معدن لری رأیونده تمام برعکس انقلابی تشکیلاتی میدانه چیقارمشلاردر. بو تشکیلاتك مقصدی همین رایونك صنایعنی پوزماق و محو ایتمك ایمش. بو تشکیلات شورالار اولکه‌سنك خارجده یاشیان کهنه صاحبکارلار و سهمدارلارك کوستریشی و زرینه رفتار ایتمش و تؤزمیراسنده آلمان صنایع آگنتلری و لهستان قوشر رازوه‌تقاسی (جاسوسلاری) ایله علاقه‌لری وار ایمش؛ همین تشکیلات سابق معدن صاحبلریندن و سهمدارلاریندن سوایی تؤز تشکیلاتی داخلنه متخصص اینژنرلر (مهندسلر) ته‌خنیقلر، معدن نظارتچیلری و بر طاقم قوللوقچیلاری‌ده بولوندیربرلار ایمش اونلار معدن‌لرك سابق صاحبلریندن مواجب آلدقلاری کبی لهستان جاسوسلیق آگنتلریندن‌ده علاحده پوللار آلیرلارمش ایللر عرضنده همین تشکیلات تؤز پروغرامنی حیاته کچیرمکه موفق اولمشدر. اونلاربك کوستریشی اوزرینه کلیری اولمیان و عین زماندا ضرر یتورن معدنلر ایشله‌دیلمشدر. خارجدن شرائطلریمزه اویغون اولمیان الویریشسز ماکینالار کتیرتدیریلمشدر. بونك نتیجه‌سی اولاراق دولتی واسطه‌لر بیهوده یره خرج اولنوب کوموروك قیمتی یوکسلتمشدر، اوندان سوایی مخصوصی و قصدی صورتده شاختالاری یقاراق، زاوودلاری میلیونلارجه پوتکومور ویرن معدنلری پوزمش و صو ایله دولدیرمشلاردر.

بو تشکیلاتك عضولری اینژنیر و قوللوقچی صفتیله ایشی و اقتصادی آپارانی تؤز تقوذلری آلتنه آلاراق پروغراملارینی آسانلقلا حیاته کچیره‌بیلمشلردر.

خیانتچیلرك فکری‌ایله اینتروانسیا (عسکری مداخله) اولاجاق ایدی و اونلار بوتون استحصالاتی یقاراق قیزیل اوردونك مدافعه قوه‌سنی ضعیف دوشوره‌جکلر ایدی که خارجی دشمن شورالار حکومتنه غالب کله بیله ایدی.

اونلار معدن‌لرده تؤز آدام‌لارینه قوللوق ویریرلر ایدی و بو ایش اونلارا امکان ویروب استحصالات و مالیه وضعیتی شدتلی صورتده دوشیردی. خائنلر همین صورتله فعله‌لرك وضعیتنی فنالاشدیرمغه چالشمشلاردر، دائما فعله‌لرك حیثیته دوقونمش، مواجبلرینی کسمش، تؤزلری ایچون تهلکه‌لی اولان فعله‌لری ایشدن‌کنار ایتمش و هامی بوایشلری تعطیل دوزه‌لتمك ایچون یاپمشلاردر. اونلار همکارلار اتفاقنك اینژنیر-ته‌خنیقی سکسیاسنه (شعبه‌سنه) داخل اولابیلمش و رهبرلکدن و زحمتلردن قباغا چکلمش فعله‌لری، قوممونیستلری و ناموسلی متخصیصلری کنار ایتمکه موفق‌اولمشلاردر.

تقصیر کارلار ذاتاً دوتلمش و ایش تحقیق اولندقدن سوکرا شورالار اتفاقنك عالی محکمه‌سنه ویریله‌جکدر.

دون حوضه‌سنده اقتصادی عکس انقلاب حقنده

آلمانیا بورژوآزیا و سوسیالده‌موقرات‌مطبوعاتك فکری

برلین- «فراقفوردیر ساتیونغ» روسیه متفق شورالار جمهوریتنده حبس آلتان آلمان اینژنیرلری حقنده یازیر: روسلار آلمان اینژنیرلرینی (مهندسلرینی) حبس ایتمکله و بر حکومتیرینك تؤز تولکه‌لری داخلنده، اولکه قانونلارینی بوزان اجنبی شعبه‌لره قارشی دوتاجقلاری- خط حرکتی دوتموشلار.

ینه بو مسئله بارەسنده صاغ سوسیال‌ده‌موقراتلارك مطبوعاتلارندا‌کی بیاناتی حتی سوسیال‌ده‌موقرات فعله‌لر اوزرینه عکس تاثیر براقمشدر بو عکس تاثیر سول سوسیال ده‌موقراتلارك بر چوق مطبوعاتلارینده نشر اولنمشدر. «اکر دوغرودانده آلمان اینژنرلری، روسیه‌ده اونلارا ویریلن وظیفه‌یی ساپاتاژ و سیاسی اینتریغالار دوزه‌لتمك کبی استثمارده بولونمشلارسا، بونلاری محکمه‌یه جلب ایتمك لازمدر بوصورتله شورا حکومتی دوغرو حرکت ایتمکله برابر، روس ملتنه قارشی اوز وظیفه‌سنی ایفا ایتمش اولار.

نوروز بایرامی هارادان قالمشدر؟

نه ایچون بز اونك علیهنده‌یز

بو بایرام دینی بر بایرام اولوب اولمادیغی، هارادان قالدیغی، بز تورکلرك دکلمه نه جور اولوبده بیزه کچدیکنی تاریخ برچوق شبهه و دومانلار ایچریسنه آلاراق روایتی بر طرزده مباحثه‌لی اولاراق حل ایتمك ایستیر. برچوق مؤرخلر اوز اثرلرنده حقیقتی میدانه چیقارتماق، ایسته‌مشلرسه‌ده او نوع یول بولامادان نوروزا دورلو-دورلو رنك ویرمکه مشغول اولوب ایمدی‌یه قدر نوروز هانکی تاثیر توکونتوسی اولدیغنی لایقی وجهله آیدینلاشدیرماق، فارسلاردان بعضیلری تورکلردن قالدیغی قید ایتمکله کفایتلنمشلردر. لاکن بو کبی قارانلق روایتلر بزی کفایتلندیره‌بیلمز.

ایران مؤرخلری نوروز بایرامنك بر دین بایرامندن علاوه حکمدار بایرامی اولدیغنی شبه‌دن خالی اولاراق قید ایدیرلر.

ایران پادشاهلری ده‌گشیلوب تخته جلوس وقتی دائما نوروز گونلری اولورموش. حکمدار جمشید قدر ایران خلقی ایلده بر دفعه اکبر باقماقله حتی آخرنجی چهارشنبه‌لری یاقماق کبی بایراملار ساقلایوب آین ستایشینه مشغول اولورلارمش. جمشیددن سوکرا کلن ظهاك بو نوروزا بیر نهایت ویرمك ایسته‌مش‌سه‌ده عصرلردن بری بیس عادته آلیشمش اهالی کند و شهرلردن (هندگوه سفیدگوه) داغلارینا قاچاراق اورداه ستایش ایتمك (نوروز) گلیور دییه نوروزی قارشیلارلارمش...

ظهاکدن سوکرا فیرودین دخی مارتك ۹ نده تخته جلوس ایتمش سلطنتی اله آلمشدر. نوروز حکومت بایرامی اولاراق اجرا ایدیله‌جکنه آند ایچمشدر. نوروزا بو قدر صیقی یاپشان حکمدارلاردن جوقلارینك آدینی چکه‌بیلرزکه هپسنك تخته جلوسی نوروزدا اولمشدر. بوندان باشقا ماکیدونسکی (فیلیپ‌اوغلی آلیکساندر) اسکندرکبی دخی تصادفاً ۹ مارتده ایرانه کیریب و استیلا ایتمشدر. اسکندر سیاستی سایه‌سینده بر ایران پیغمبری آدینی آلابیلمشدرکه بو گونده ایران زاده‌گانلارینك ایوینی زیارت ایدن هر کس حکمدارلار قاتالوغی ایچرسنده ماکیدونسکینی بر پیغمبر صفتیله گوره‌بیله‌جکنه شبه ده لاماز.

ایرانك استیلالاری، تخته جلوسی، یکی حکمدارلارك مملکتی اله آلماسینك چوقیسی بلکه هاموسی ۹ مارتده اولمشدر. بونی بزه معلوم ایدن تاریخ برده ایرانده برزردشت قانونك اولماسیندان اونك آتش پرستیلکدن بحث ایدیر. زردشت بعضیلرجه فارس بعضیلرجه بر ترك اولوب بوتون انسانی آتش پرست ایتمك «اودا» تاپدیرماق نیتیله میدانه آتیلمش ایمش. بونی قیسا فقط قوتلی اولاراق جاوید بیله تصویر ایدیر:

«زردشتی دوشون فلسفه‌سی فکری دهاسی
هپ آتشه تاپدیرماق ایدی زهره ناسی»

بوراده بایرام دینه یاناشما بیله بونك‌ده او قدر اساسلی بیر ثبوتی یوقدر. یوقاریدان بری قید اولونان چوروك اساسلاره ایرانیلار استناد ایدرك نوروزی بنمسه‌دیکی کبی کرك موقع جغرافیا و کرکه بعض نقطه نظر ایله تورکلرده سرایت ایتمش و عادت حکمنی آلمشدر. بوندان باشقا تورکلرك «ایرکه‌قون» افسانه‌لری واردر. گویا ایرکه‌قوندن دینلن برده تورکلر «طلسمده» قالمشلار و یول بولاراق چیقامامشلار. مذکور برده تورکلر چوخالوب کنجلك ایدیرلرمش برگون اورایه بر قورت کلیر.

قوردی قووورلار قورد قاچاراق بر دیشیکدن چیقدیغنی بر چوبان گورور و کلوب خبر ویریر. یازیق بر دمیرچی اورانی دوکره‌ك اوزون بر مدت سوکرا خلقی اوراداده خلاص ایدیرکه اوخلاص گونی ۹ مارته تصادف ایتمشدر. بوراده‌دا نوروز تورکلرك «خلاص» گونی عد اولونور. ایشته بر ساجما داها بوندان باشقا تورکلرك‌بربایرت(بارماق) وارماق‌کبی عادتلری دخی وارایدی. بایرت واربلاجاق بر یر. ایدیله‌جك بر استیلا ایچون اولوردی. ایشته او استیلا اوروتا آسیا آلتای اطرافنده تورك قوموی ایچون آنجاق مارتدان سوکرا اولابیلردی.

اورانك جغرافی موقعی، قیشلاری اولدوقجه سویوق. یازلاری غایت چابوق اولاراق هواسی دوشمکه باشلاریرکه: «ایرکه‌قون» خاطرلایان تورکلر هوا دوشدیکدن سوکرا استیلا ایچون آتلارینی بینمکه باشلارلاردی. بحث ایتدیکمز منبعك هر ایکیسنك هیچ بر اساسی ولماپوب آنجق «موهومات و خرافات ولماقله ساجما ساپاندان باشقا برشئ‌دکلدر.

دیمك اولورکه هر ایکیسی جهانکیرلك استیلاجیلق ایچون کیش کله‌نی همین گون حاکملره اطاعت ایتدیرمکدر. بز تاریخه اطرافلیجه دقت ایدرسك هیچ بر حادثه‌سز گون تاپابیلمرز.

بز کچمش حادثه‌لرك هر برینه یاس دوتوب بایرام ایتسه‌ك «آتادان اولوب قیره» قدر کونومز دینی-موهومی بایراملار ایله کچمه‌لیدر.

نوروزك ماهیتنی قیصاده اولسا بیله اونك هیچ بر شئیه اساسلانمیان دولتلیلر بایرامی اولدیغنی المزده کی فاکتلا استنادآجارتله قید ایده‌بیلیرك. چونکه وقتیله حکراناق دولتلیلرك اولدیغی کبی حکمدا جلوسی کونینده اونلار بایرام ایده‌جکلر بللی بر شئیدر و بر چوق حادثه بونی اثبات ایدیر. ایرانك ایندیکی شاهی رضانك تخته اوتورماسی مارتك ۹ نه ساقلانیلماسی‌سوزومزك دوغرولغنی‌میدانه چیقاریر.

البته‌کی حکمدارلار و اوتلارك قول قنادی اولان دولتلیلر ایچون اولان «بایرام»ه سوسیالیست قورولوشی ایچریسندن چیقاراراق کله‌جك نسله بالمره آدینی بیله او کره‌تمیه‌جکز.

عصرمز ۲۰ نجی عصردر، خرافاتی کوکیندن قازماق، موهوماتی ریشه‌سندن چیقاراراق عوضنده قوممونیست فرقه‌سنك مدنی انقلاب حقنده‌کی دیره‌کتیفارینی حیاته کچیرمك ایچون کله‌نی بو ایشه جلب ایتمك اوغروندە چالشمالیز. بزم یکی نسلمز؛ پرولهتاریاتك میلیونلارجه جان بهاسنه مال اولان انقلابی بایراملارمزی ساقلاملاراق اونك کچمش و کله‌جك تاریخی ماهیتلرینی او کره‌تمکله دینی اوهومات و اونك براقمش اولدیغی بایراملاری ساقلاماغی خاطرینه بیله کتیرمیه‌جکدر.

عابدلی

۳ میلیون منات یوقسوللارك قواویه‌راتیفلشدیرمه‌سی فوندینه

کند تصرفات مرکزی بانك اداره‌سی کند تصرفات قرەدی سیسته‌منك (اصولنك) ۱۹۲۶-۲۷ نجی ایلك قازانجیندان ۳ نجی میلیون منات یوقسوللاری قواوپه‌راتیفلشدیرمك فوندینه حصر ایتمه‌یی قرارآلمشدرتن

بنا تیکمك ایچون قرەدی

زاقافقاسیا دمیر یوللاری مرکزی قوممونال بانکندن جاری ایل ایچون ۷۵۰،۰۰۰ منات قرەدی آلنمشدر. بو پول ایله بر تئو پوتیده، ۳ تئو لینیناقاندا، ۱ تئو ایرواندا، ۶ تئو کنجه‌ده، ۲ تئو حاجی قابولداه، ۴ تئو بالاجاریده، ۳ تئو خاچمازده جمعی ۲۰ تئو تیکیله‌جکدر.

کهنه فکرلیلر ایله مبارزه لازمدر

ویدی باسار ناحیه‌سنك بویوك ویدی کندلیسی عسکر سبزعلی اوغلی، مشهدی عزیز علی‌اکبر اوغلینك یاننداکی قوللوقچی‌یه باشلق اولاراق ۱۵۰ منات ویروب فیورال آینك ۱۵ نده توی ایدیردی. توی بر قادینك چادراسز قومسومول ایله اوینادیغنی کورەن مشهدی عزیز تویی کدیرمرك «تویچی بسدر تمام بابی ولوبسگر آی کشی بتم تمام اللی یاشیم واردر، بو وقته قدر آرواد ایله کیشینك اوینادیغنی کورمه‌میشم. قباقدان اوروجلق کلیر بونلار شریعتدن و منم کبی مشهدیدن اوتانان دکیللر. دور کیدەك» دییه‌رك سازانداراری آیاردیغندان جماعت کور و پشیمان ایولرینه قایتدیلار. یکی حیاته آتیلان تورك قادینلارینی یکی حیات صحنه‌سنده تحقیر ایده‌نلر ایله علاقه‌دار اداره‌لر حسابلاشمالیدر.

کنج کوبلی طلبه‌سی

بیلدیریش

عمله فاکولته‌سی تورك غروپاسی نزدینده‌کی لەنین قوممونیست کنجلر تؤزه‌گی بونکله عموم وطنداشلاره بیلدیریر که قومسومول عضوی اولوب اینتدی فرقه نامزلکه کچمك اوزره تؤزه‌که عریضه ویرن رجب محمد اوف، قاسم علیف، جعفر اوف حیدر، میر جعفر اکبر اوف، محمد رضایوف یولداشلارك حقنده هر کس نه بیلیرسه کیزلی اولاراق تؤزه‌ك بیوروسنه معلومات ویرملری رجا اولنور.

ل. ق. کنجلر تؤزه‌ك بیوروسی

1-1

دوقتورك مصلحتلری

تراخوما

تراخوما گوز خسته‌لکنك اك تهلکه‌لی بر چیشیدر، و یوزدن چوق آدملار کور اولیر. کورلر ایچون آخر احصائیات (ستاتیستیقا) معلوماتلاری کوسترمش که کورلرك بشدن بری تراخومادان کور اولمشدر. تراخومادان کور اولانلاری چوقلاری کورمشدر. کوزلری اوزرنده آغ دومورجیقلار بولنان و دیلنمکده اولان فقیر کورلره جوقلاری تصادف ایتمش‌سه‌ده فقط اونلارك بدبختلکنه تراخوما سبب اولدیغنی بیلمیرلر. دوغرودانده کوردن بدبخت داها کیم وار؟

تراخوما ناخوشلغنك تهلکه‌سی اوندادر که او ناخوشدن ساغلام آدامه کچیر و دوتیلانلارك چوقیسی کوز ایشغنی جیتیرن کور اولابیلرلر. تراخوما او جهتدن‌ده تهلکه‌لی‌درکه ناخوش اولان قباقجه هیچ بر شی حس ایتمیوك تراخوما اوزینده کچیر، خصوصیله ناخوش تؤز که مسری ناخوشلارکبی یاتاقدا یاتمیوب آیاق اوزرنده‌در و تؤز ناخوشلغنك نه‌قدر ضررلی اولدیغنی بیلمیوك ساغلاملار ایله تماسده بولنیر.

تراخومانك کیدیشاتی نه‌جوردر؟

ناخوش ابتداءدان هیچ بر شئی حس ایتمیر، ناکهاندن آنگلیرکه تراخومادوتمشدر. ناخوشك کوزلری قیزاریر، لانیر، سحرلری قالقاندا کوزلری بزوك یاپشیر. اوندان سوای کوز قباغنك آلتی قاشنیر، ظن ایدیمسك ایچنده قوم وارادر.

بو کبی ناخوشك کوز قباغنی چویرمش اولساق کورەرزکه کوز قباغنك ایچ پرده‌سنی شیشمش گوك رنگی آلمش و اوزرنده ساریمتراق دانه‌لر واردر بو دانه‌لر تراخومانك نشانه‌لریدر. همین ناخوشلقدن بر ایکی آی عرضنده خلاص اولالماق امکانی‌ندر. دوقتوره مراجعت ایتملیدر. دوقتوره مراجعت ایتمك ایشی نه قدر گیجکیرسه معالجه‌سیده بر او قدر چتینلشیر و ناخوشلق آغیرلاشاراق داهادا ضررلی اولور.

ناخوش معالجه اولمیاندا نه‌واقع اولور؟

گوز قباغی آلتنده‌کی دومورجقلار چوغالوب کوز قباقلاری قالینلشیر، ایرین چوغالیر و تراخوما دومورجقلاری سببیله کوز قباقلاری قبالاشیر و کوزك شفاف پرده‌سنه سوریله‌رك کوز آغرماغا باشلیر و همین پرده ناخشلق دوتاراق التهاب ایدیر و پر دوتیر، همین بر پرده‌نك بر قسمی و یا اینکه تمام پرده‌یی اورتمکله کوز بکه‌ننی دوتیر.

ایشیق به‌بك واسطه‌سیله کوزه انعکاس ایدیر، کوز به‌بکی بر ایله دولدیغی حالدا لدا کوزه گچمز و کوز هیچ شی کورمز. بعض، دفعه اینجه بر عوضنه کوزك دیدیکمز شفاف پرده اوزرینه چیبان چقیر و چیبان صاغالاندان سوکرا پرده اثری- آغ دانه قالیر و چیبان بیوك و دریندن ایسه همین پرده تمامیله بوزیلاراق ناخوش کوز قالیر. چیبان چیقان زمان گوز شدتله آغریر. گوز ایله برلکده باش‌ده آغریر. ناخوش ایشیغه باقامیر، کوززندن دائما گوز یاشلاری آقیر، کورمك قوتی فنالاشاراق ناخوش چالشماق قابلیتندن محروم اولیر. دیمك لازمدرکه بر چوق ناخوشلار او درجه‌یه واردقدن سوکرا دوقتوره مراجعت ایدیرلر. حال اینکه گوز او وضعیته گلمه‌دن قباق مراجعت ایتملی ایدیلر.

گوز قاپاقلاری آلتنده اولان دانه‌لرده چیبانلاشوب آلتلرنده یارا حاصل اولیرکه اونلارده گوز پرده‌سنده التهاب عمله‌کتوریرلر اوندان سوای همین یاره‌لر گوز قباغنی ایچری‌یه طرف آکیر و کوز قباغنك قیرپاقلاری کیرپیکلر ایله برلکده گوز پرده‌سنه سوریله‌رك شدتیله التهاب حصوله کتوریرلر و نتیجه‌ده گوز پرده‌سی ضده‌لنه‌رك کوز ایشیغنی ایتیریر.

ایشته تراخومانك نه درجه تهلکه‌لی اولدیغی، اودرکه ناخوش ترلکه معالجه اولنمالی، گوز ایشغندن و چالشماق قابلیتندن محروم اولمادیغی کبی تؤز عائله‌سنه و دولته بار اولماملیدر. تراخوما بونه جور تداوی ایدیلیر، براوتی دیمه‌یز،اودوقتورلك ایشیدر وبوراده و بارەده سویلمك ناپجادر. فقط هر اوقوجی نه جور یاشایاجغنی، تراخومادان نه‌صورتله مدافعه اولناجغنی بیلملی، اوبله‌ده تراخوما ناخوشدان نه‌جور ساغلامه کچدیکنی ده آکلاملیدر.

بر چوق یرلرده عائله‌نك بوتون عضولری بر قابدان یوواتیر بر دستمال ایله سیلینیرلر، بر یاتاقدا یاتیرلار، و اکر همین عائله‌نك عضولریندن بریسی تراخوما ایله ناخوشدر دیکرلری پك آسانلقله بری بریندن دوتاریلر چونکه بری برلر ایله تماسده بولنیرلر. برچوق ناخوشلار واردرکه اله دوشدیکی شئی ایله کوزینی سیلیر، یاخود اللری کوزلرینه توقاندیردیکدن سوکرا یوواماددان باشقا بر شئی‌یه ال وریر و اونلار اوزرنده ناخوشلق میقروبلاری براقیر، ساغلام آدام ایسه ناخوشك شیلرینه ال وریر و اللرینی یوامادان کوزلرینه آپاریرسه ناخوشلغی اوز کوزلرینه کچیریر. بو سوزلردن سوکرا آیدیندرکه تراخومادان مدافعه اولنماق ایچون ناخوشك شیلرینه ال ویریلدیکی حالدا یوونمادان کوزلرینه ال ویرمملی. اللر دائما تمیز دوتماق لازمدر.

سنك دسمالی، یاتاغنی و شیلرینی استعمال ایتمه‌مك، سلاملاماق ایچون برلرینه ال ویرمه‌مك، عائله‌ده برسنك کوزی آغریرسه کرك ناخوش و کرکسه دیکرلری دوقتوره مراجعت ایدوب کوزلرینی معاینه ایتدیرملیدرلر، اکر تراخوما ایسه قباقجه‌دن اوکنی آلنمون. منزلی، یاتاغی، آغلاری تمیز ساقلاماق، تمیز یاشیان بر عائله‌ده تراخومادان ناخوش اولماز. تراخوما ناخوشلغنه اکثری صیق یاشیان و حفظ صحت قاعده‌لرینه رعایت ایتمه‌ین عائله‌لرده اولور.

هر اوقوجی یاخشی بیلملی‌که تراخومادان و همچنین بوتون مسری خسته‌لکلردن تؤز ناخوشلغندان ایسه مدافعه ولنماق داها آساندر.

هر ادراك صاحبی وطنداش نه اینکه ناخوش زماننده حتی صحتده بولندیغی زمانده دوقتوره مراجعت ایدرك ناخوش دوشمه‌مك ایچون اونك نه‌جور یاشاماسی حقنده نصیحتلر آلملیدر. هر وطنداش دوقتوره اعتماد ایدرك اونك نصیحتلرینی دیکله‌ملی‌که وقتیله واسطه‌لر اله‌آلنوب ضررینی چکمه‌سون. کوز ایشغندن محروم اولوب ده بدبخت اولماسون.

دوقتور: آ. م.

ERMƏNISTAN "MOPR„ TƏʒQILATЬNЬN KYRYLTAJЬ

Mart ajьnьn 11-ində Leninakan ʒəhir ʒyranьn zalьnda Ermənistan mькjasьnda "MOPR„ təʒqilatьnьn kyryltajь açьldь.

Kyryltajьn açьʒ sezu jol. Ʒiʒmanjan sejlədiqdən sonra 11 uzvudən ibarət brizidjum seçildi.

Seçqidən sonra konʒy kardaʒ Azərbajcan və Qurcistan cumhyrijjətləri "MOPR„ kyryltajlarь və Dilican kanferansь tərəfindən qen dərilən təbriq telegraflarь okyndy.

Alьnan telegraflara cavab verməqdən ma'da, "MOPR„ьn icraij jə komitəsinə, "MOPR„ьn ʒyralar ittifakь mькjasьnda mərqəzi komitəsinə və ʒyralar ittifakь komynist firkəsinin mərkəzi komitejə salam teləgraflarь qendərməji karara alьn dь.

Kyryltajə iʒtiraq edən bir çok joldaʒlarьn təbriq nutkilərinə Ʒiʒmanjan və Bydagjan joldaʒlar cavab verirlər.

"MOPR„ Icraijjə Komitəsinin myhasəbatь

"MOPR„ьn iqinci kyryltajьnda joldaʒ Ʒiʒmanjan məruzə edərəq dəjir.

Mənim məryzəm 1-inci Kyryltajdan iqinci kyryltaja deq aparьlan iʒlər barəsində olacak.

"Hal hazьrda Ermənistan "MOPR„ təʒqilatь cərqələrində on minlərcə uzvulər cəlb etmiʒ dur.

"1923-inci ildə "MOPR„a 4000 uzv jazьlmьʒlardь. 1928-inci ildə, kьʒ kampanjasь aparьlmadan, janvar ajьna dəq uzvulərin sajьsь 31,834 nəfərə çьkdь.

"MOPR„ьn 655 əzəji var dьr. Bynlardan 357-si qəndlərin dur' 71-si fəhlələrin, 156-sı ʒyra kyllykçylarьn, 45-si kьrmьzь ordynyn 23-sı məqtəb ʒaqirdlərinin nəzdində dur.

"Uzvulərdən 6988 fəhlə durlər 11,230 qəndli, 7.055 ʒyra kyllykçysь, 3118 kьrmьzь ordy, 3247 məqtəb ʒaqirdləri.

«Kьʒ kampanjasьndan sonra uzvulərin sajьsь 30—40 fajьza kadar artmьʒ dur.»

Byndan sonra joldaʒ Ʒiʒmanjan əldə edilən bir dakьm muvəffəkijjətləri və bəzi mənfi cihətləri uzərinə dajandь,

Təʒqilati və təbligat-təʒqilat məsələlər barəsində Çybarjan jol. məryzədə bylyndy və dedi. "MOPR„ uzvulərinin və dərnəqlərin fəalijjətləri dahada qenişləndirməjə və seçqi ysylьnьn dəjiʒilməsinə dikkət etməli. Nahijjə və kəza içraijjə komitələri nəzdində olan kollektif zəhmətləri daha jaxʒь əsaslər uzərinə kojmalь. təhkikat komisijalarь dahada fəallaʒdьrmalь, «MOPR»ьn uzvulərini ʒyra kyrylyʒy iʒlərinə iʒtirak etdirməqlə, aparьlan təbligat-təʒvikata barabar propagandaja (təʒvikata) tərbijəvi iʒlərə də dikkət etməli dur.

Ən son iclasda seçqijə qeçərəq "MOPR„ьn Ermənistan Mərqezi Komitejə 23 uzv 9 namizəd, kontrolni kamisijaja 4 uzv və 1 namizəd seçildilər.

Mərqəzi Komitənin məsy'l qatibliqinə A. Garaqyljan joldaʒ seçildi,

---

mənistanda jəm noksan oldygyn- [illegible] ь mej-vələri əzqə məmləqətlərdən qətirdiriz.

Qeçən ilin kyraklьgь və by ilin ʒiddətli kьʒь jem məsələsini jeni ot ilə jer altь mejvə eqinlərinin vusətləndirməsi lizymьnь kabagьmьza kojyrlar.

Ot ilə jer altь mejvə əqinlərinə (jonca, pazь və gejrə) nəcəqi aran jerlərdə ejlədə dagьk rajonlarьnda və maldarlьk məhəllərində kuvvə verib inqiʒaf etdirməq lazьm dur.

Diqər muhumm məsələdə məhsyl kaldьrmak və məhsylьn cinsini juqsəltməq məsələsi dur.

Məsələ pambyk Ermənistanda bir desjatindən 64 pyt təmizlənmə miʒ pambyk kaldьrьrьz.

Daha çoklь məhsyl kaldьrьmak uçun vasitələr ələ almalь by məksədə çatmakdan ətru jaxʒь cins toxym əqməq və qəndlilərimizin toxymy toxym təmizlijən maqьnadan qeçirmələri lazьm dur.

Tutunə qələrəq, jalnьz "Samson„ "Trabizon„ cinsindən əqməq və kabakcadan topragь jaxʒь jymʒaltmak və kyvvətləndirmək lazьm du[illegible]

Qən[illegible]ərrufat maqьnalarь iste mal etr[illegible]ərqə ilə eqməli, cər qə ilə p[illegible]ьk əqənə 10 manat bəxʒ vern[illegible] karara alьnmьʒ dur. qənd təsərr[illegible]fat maqьnalarьnь trak torlarь t'mir etməq və duzənə 'mak uçun sənə'txanə açmak [illegible]arsabatda) və gejri vasitələr [illegible]alьnmьʒ dur.

[illegible]thumm bir məsələdə kredi [illegible] məsələsi dur. Vasitələr kollektif ʒirqətləri, məhtac təsərrufatlarь krediləʒdir[illegible]

[illegible] ərzində sinfi xət duz[illegible]

qun aparьlmalь, birinci nəbədə jok [illegible] dikkət edərəq onlarь kolleqtif təsərrufatlarla birliqdə krediləʒdirməli. Və onlar uçun qənd təsərrufat maqьnalarь və gejrə tədariq etməli.

Sonra, by kampanja ərzində məvcyd olan, kollektif ʒirqətlərini kyvvətləndirib joksyl və ortabablardan jeni-jeni kollektiflər duzəltməq onlarь traktor qənd təsərrufat maknalarь ətrafьnda toplamak, kontraktasjaja kyvvə verməq və ilax.

Ʒyra kollektif təserrufatlarьnьn fityhatlarь uzərinə əsaslanaraq bejuq ictimailəʒmiʒ təsərrufatlarьn jaxʒьlьqьnь izah etməq uçun kampanja aparmalь. By syrətlə biz sosijalist unsurlərini qənddə artьrmak və kyvvətləndirməq imqanьna malik olyryz.

Kolyçomaklar, əlbətdə jalan saijələr bьrakarak, qyja muharibə javyk dur, əqinlərin mьqdarьnь artьrmaga lizym jok dejərəqdən jazь əqini iʒlərini pozmaga çalьʒacaklar, byna karʒь izahat kampanjasь aparmak lazьm dur.

Jaz əqinlərinin muvəffəkijəti bejuq elçu ilə bizim dəvləti ictimaji təʒqilatlarьn ibtidaji zəhmətləri ifa etməq iʒində, bejuq vəzifələri var dur. Məhəlli firkə təʒqilatlarь, və qəndçi ittifakь həman zəhmətlərə rəhbərliq etməli və bylarьn iʒlərini muvəffəkijjətlə iləri aparьlmasь uçun məhəlli, dəvləti, koopəratif, toprak və əzqə hejjətlər tərəfindən nə vasitələr ələ alьndьgьnь joklama etməlidirlər. Butun kyvvə və dikkətimizi toplajarak biz jaz əqin iʒlərini muvəffəkijjətlə baʒa çьkara biləcəqiz.

Isbir Ogli

QƏND TƏSƏRRUFATЬNЬN KOOPERATIFLƏʒDIRILMƏSI HAKKЬNDA

Kooperasijamьz indijə kədər əz butun dikkətini bazara qətirilən qənd təsərrufat əmtə'ələrinin alverini kooperatifləʒdirməq uzərinə çəvirmiʒ dur. By iʒ daha muvəffəkijjətlə baʒa qidərdi əqər həmin əmtə'ələri istehsal edən qəndli kooperasijaja daxьl olyb onyn uzvi olajdь. Kooperasija by iʒi muvəffəkijjətlə ifa etdi, və by qun qərəq ʒyralar ittifakь və qərəqsə ʒyra Ermənistan olçysilə qənd təsərrufatlarьn uçdə biri zatən qənd təsərrufat kooperasijasьna uzv jazьlmьʒ dur. Hər il qəndlilər on minlərlə kooperasijamьza tərəf qəlirlər. Çunqu kooperasija onlarь xsysilərin talançь əlindən kyrtardьgь qibi onlarьn təsərrufatьnьn juqsəlməsinə də imqan verir. By məksədlə kooperasija ʒyra hequmətindən kьredi, sərmajə alarak əlveriʒli ʒərtlər ilə qəndlilərə kozarmal, inəq, qənd təsərrufat alətləri almakdan ətru kьrədi verir. Ondan savaj xam mallarь kajьrmakdan ətru mu'əsisə və zavodlar açьlьr (pənir zavodь, pambyk təmizlijən zavod və gəjri).

Qənd təsərrufat kooperatifimiz qəndci mallarьnьn kiməti aʒagь salmaga mejdan vermijərəq joksyllarьn bir kьsmьna təsərrufat jaratmaga kolçomaklarьn istismarьndan xьlas olmaga imqan veryb qənddə ortababьn vəzijjətini məhqəmlətmiʒ.

Sosjalist kyrylyʒymyz uçun by az dur, by bejuq iʒimizi muvəffəkijjətlə iləri aparmak uçun elqəmizi juqsəq təxnika əsaslarь uzrə kurmak lazьm dur. By maksədə çatmak uzrə ʒyra hequməti elqə daxilьnda butun alətləri-bejuq maʒьnlar, traktorlar və gejri hazьrlamaga cəd və cəhd edir.

Qənd təsərrufatьmьzьn də byradə edəcəji çok-çok dur. Qafi dur deməq qi indijə cən fabrikalarьmьzьn tələbləri qifajət verməqdən ətru malfatora uçun pambyk xarьcdan alьrьz. Biz elqəmizin pambykcьlьgь təməli əsaslar uzərinə kojmakla həmin əhtijaca qifajət verəbiliriz, o dur qi pambykcьlьgьmьzь maʒinalarla və fənnin jeni ysyllarьna qerə təʒqil etməq lazьm dur.

Ejni zamanda o cur təʒqil et-lər, məli qi joksyl qəndli kolçomak tərəfindən istismar olynmajyb əz topragьnь əzi əqərəq səmərəsinə najil olabilsin.

Qənd təsərrufat koopərasijamьz kabagьnda daha japacak nə kədər məsələlər dyryr? By misal ajdьn qəstərir, O, maqьnalaʒdьrmalь, taxьl; sut təsərrufatь, maldarlьk və qənd təsərrufatьn butun diqər səbələrini təməli əsaslarla səmərələʒdirməjə çalьʒmalьdьr.

Qəndli əz topragьnь maqьna ilə əqərsə o zaman qənd təsərrufatь maqьnalaʒdьrmak olyr. laqin muqəmməl maqьnajь almak və iʒlətməq zənqin adam iʒi dur. O da kolçomak dur. Fəkət hequmətimiz kolçomaklar uçun dəjil dur. Qəndimizin juzdən 95-i ortabab və joksyllar dur və ʒyra hequmətin çalьʒdьgь, onlar uçun dur, və onlar maqьnalarь iʒlətməq vasьtasьla əz təsərrufatlarьna kuvvə verəbilməq uçun birliq kooperatif kuvvəsilə maqьnalar ələ qəturərəq birliqdə ʒym etməli, birliqdə əqməli və birliqdə xarman etməli durlər.

Duz dur, birinci dəfə' çətin və gejri mumqun dur, fəkət əsas məsələ qəndin butun istihsalat iʒini birləʒdirib birliqdə ifa etməq lazьm dur, by vəchlə asanlьkla jaxʒь səmərə əldə edilir. O dur qi kolləqtif təsərrufatlar təʒqil etmeq lazьm dur.

Axьrlarda Moskvada vake' olan kollektif təsərrufatlarьn kyryltajьnda anlaʒьldь qi ʒəhər javyklьgьnda olan bir qənddə, bir kolləktif təsərrufat təʒqil olynmyʒ dur, həmin [illegible] juzdə 70-i joksyllar və 30-i ortabablar imiʒ. Qəndin kolçomaklarь ibtidadan onlar uzərinə qulurlər idi, fəkət həmin kolləktif təsərrufatda hər desjatindən 750 manatlьk məhsyl alьndь və xysysь (kolçomaklar) təsərrufatdan hər desjatindən 380 manat qəlir oldy. Kolçomaklar hьrslarьndan nə edəcəqlərini ʒasьrmьʒ idilər. Ondan sonra joksyllar kolçomaklar janьna qidyb çalьʒmak arzy etmədiqləri qibi, əz topraklarьnь da iʒlətməq uçun onlara vermirlər. Joksyl və ortabab qəndlilərimiz byny misal tytarak əz edəcəqlərini muə'jən etməli dur

Sьmьçka

Ermənistan Komsomol kyryltajьna hazьrlьk!

Həman mart ajьnьn 28-nə kədər E. L. K. Q. I.-nьn kəza konfəranslarь kyrtylarak umymi Ermənistan kyryltajь çagrьlacak. By kyryltaj qənclər arasьnda olan bir çok sajəsi, mədəni, tərbijə və ictimaji məsələləri həll edəcəq dur.

Fəkət kyryltajьn karʒьsьnda dyran məsələlərdən biri də Ermənistanda jaʒьjan xьrda millətlər qənclərin arasьnda aparьlan sajəsi, mədəni-məarif və bejn-əl-milləl tərbijə iʒləri olmalь dur qi kəza konfranslarьnda mə'lym oldy qi onlarьn ədəbijatьn olmamasь və dil bilməməq bəlasь olarak kəza və nahijjə komitələri lazьmь kədər məhəllərdəqi xьrda millətlər əzəqlərinə rəhbərliq etmirlər.

Hətda butun il muddətində əzəqlərdən qələn bəratəlkollarьna belə cavab verilməjib lazьmь jollar qəstərilməmiʒ.

By xəstəliqə ən çok turq qəndlərində təsaduf olynyr.

Ona qerə kyryltaj xьrda millətlərin cəvanlarьnь, sajəsi, mədəni-məarif, bejn-əl-miləl tərbijə cəhətindən hazьrlanmasь jolynda lazьmь elçulər qəturərəq qerulən noksanlarьn aradan kaldьrьlacagьna əminiz.

Orman

Bejuq-Vedidə inʒaat iʒləri

Bejuq-Vedi plan olynmasь qezlənilir fəkət nədənsə imdijə kədər by əhəmijjətli səjə fiqir verilməmiʒ dur.

Plan məsələsinin dalь kalmasьna səbəb bir çok dam və baglarьn plana duʒməq məsələsi by iʒin ikamasьna səbəb olmyʒ dur. Laqin məmləqətimizi mədəni bir elqə qilinə salmak istəjəndə by cur damlarьn fəda olmasьnь bir çok dəfələr duʒunməq və by syrətlə iʒi jatьrtmak qəndlərdə ap[illegible]mьz inʒaat iʒlərinə mane [illegible] nь da jaddan çьkartmamalь [illegible]

Əvəla plan japьldьkda p[illegible] ʒən damlar və baglara la[illegible]mət verilərəq jenidən da[illegible]məq imqanьnь qəndli ə[illegible]ləcəq dur. Bynda kork[illegible]larьn əfsanəvi sezlərinə [illegible] verməməq icab edər. [illegible]

Əsasən by iʒləri na[illegible] komitəsi qəndin plana s[illegible] kərar vərmiʒ dur qi byn[illegible] qeçirməq uçun byna qi[illegible] etməli dur. Joksa il bə[illegible]mijjətli iʒi dalь salmak bi[illegible] də mədəni kyrylyʒyn yz[illegible]fьna manə ola bilir.

Jerli organlarьn çьkarto[illegible]rьn həjatə qeçirilməsinə [illegible]ijjə komitəsinin fiqir ve[illegible] əmin olyryz.

Həv[illegible]

FIRKƏÇIDƏ ƏZ[illegible] CЬSЬNЬ SAT[illegible]MЬ?

Dərələqəz kəzasьnьn birinci nahijjə «Ertic» qəndlisi Cəlil bej əz kьzьnь ʒərur nahijjəsinin [illegible] qəndlilərindən Qərbəlaji Hus[illegible] oglyna 300 manat pyl, 5 pyt [illegible]qu, 3 pyt ʒəqər, 2 kojyn [illegible] vermiʒ dur. By zəvallь kьz hə oglanь səvmədiqindən qətməq[illegible] təmamiʒ dur.

Fəkət atasь və firkəvi kar[illegible]nьn korxysyndan aglaja-a[illegible] qetməqə məcbyr olmyʒ dur.

Firkə uzvu olan bejlənçi kanynь adətlərdən əl çəqm[illegible] mijən joldaʒlar barəsində [illegible]kə organ və təʒqilatlarь lazьmь elçulər qəturməli dur.

By barədə kəza kadьnlar ʒə'bəsilə firkə komitəsinin nəzər jetirməsini qezlujuruz.

Eʒidən

Kadьnlarьn halь!

Cylfa dairəsində çokdan bəri təʒqil edilmiʒ kadьnlar təʒqilatьnda heç bir fəalijjət qerulməjir. Təʒqilat əz cerqəsinə turq zəhmətqeʒ kadьnlardan çok az cəlb etmiʒ dur.

Kadьnlar kylybynyn olmasьna bakmajarak kadьnlar lazьmьnca istifadə etmirlər.

Firkəçilər əz kadьnlarьnь lazьmь kədər iclaslara cəlb etmirlər, kadьnlar arasьnda mədəni-məarif iʒlərinin kyvvələnməsinə xsysi dikkət verməq lazьm dur,

Kadьnlar təʒqilatь firkə və komsomol əzəqləri ilə sьkь əlakə jaratmakla fəallarьnь firkə və komsomol sьralarьna verməli dur. Kadьnlarь ictimaji həjata alьʒdьrmakdan ətəri, klyblara cəlb etməqlə əsqi "mohymatdan xlas məksədilə„ onlara məccani tamaʒalar verilməli dur. Kadьnlar təʒqilatcьsь kadьnlarь klyblara də'vət etməqlə bərabər onlara "çocyk„ bəsləməq və gejri səhijjə iʒləri həkkində məraklь səhbətlər qeçməq uçun dairə səhijjə muntiqəsi ilə əlakəjə qirib hər 15 qundə bir kadьnlara səhbət qeçirilməsi jolynda ciddi çalьʒmalь dur. Kadьnlarь mətbyat iʒlərinə cəlb etməq kadьnlar təʒqilatьna firkə əzəqi kadьnlar təʒqilatьna ciddi rəhbərliq etməli dur.

I. Səfa

Mə'syl-mudir M. Husejnof

Ermənistan Poligraf trestinin iqinci mətbə'sində çap olyndь.

...un əlqələrin proletarları, birləʒiniz!

Abunə kimətləri:
1 Illiqi . . . . 2 manat.
6 Ajlıqı . . . . 1 manat.
3 Ajlıqı . . . . 60 kəpəq

2 Mart 1928-nci il.

Эрив. Ц. К. К. П. (б) Арм.

Zəngi gəzetəsi

Təq nusxəsi 3 kəpəq

ERMƏNISTAN KOMMYNIST (b) FIRKƏSI MƏRQƏZI KOMITƏSININ ORGANI, QƏNDLI GƏZETƏSIDUR.

Jaʒasın işçi qəndli ittifakı

Adres: Irəvan K. (b) F. M. Komitəsi

Hər həftə bazar və cumə axʒamlari çıkır.

3-nci il dəvami

...AFKASJA XƏLKLƏRININ XLAS ...LARI VƏ ONLARIN BIRAKDIQI IƏ!

...kasja xəlklərinin azadəliqi ...rılan və Oktjabr inkılabı ilə ...olyny həmyn xəlklərə qes ...ən zijadə kijmətli 4 rəhbər ...rımızın—Nərimanofun, Mı..., Atarbəqjanın və Mas...nikjanın by qunləri bizdən ajrılmasının 3 illiqi təmam oldy. ...joldaʒda inkılab ryhi ilə si... ...mıʒ və kommynist firkəsinin saqlam tərbijəsini təmami ilə əldə etmiʒ kəhrəman rəhbərlərimizdən idilər.

Xsysən Nərimanof və Mjasnikjan joldaʒlarının adı butun Zakafkasja millətlərinin ən səvimli ad-

bqiirəhbərlərin qəstərişləri lazım idi.

1921-nci ildə Mjasnikjanın Moskıvadan Leninin əzundən alıb qətirdiqi məqtybda Lenin Zakafkasjanın bir takım xsysi ʒərtlər uzərinə dikkəti cəlb edərəq, Zakafkasja xəlklərinin rəhbərlərinə tə'kib olynacak səjasət jollarını qəstərmiʒdi.

Jol. Atarbəkjan

...rından dur. Çunqu Zakafkasja federasjasının təʒqili və təməllərin kojylması by 2 rəhbər joldaʒlarının adları ilə həkiki bir syrətdə baqlı dur.

Azarbajcan və Ermənistanda hərbi kommynizm qibi bir dovr sajılan 20—21-nci illərdən sonra by 2 rəhbər idi qi biri Azərbajcanda diqəri isə Ermənistanda xəlk komsarlar ʒyrası sədri olarak Zakafkasja xəlklərinin sıkı, kardaʒlık və ittifakını by qunqu sarsılmaz və ʒajan iftixar federasjaji təʒqil etməqə var kyvvətləri ilə çalıʒdılar, musavat, daʒnak, menʒeviklərin fitnəsinə bakmıjarak by arzyja butun Zakafkasja zəhmətqeʒlərinin arzysı ilə muvəffək oldylar. Həmən Federasjanın əsas fiqrini qəndlilərlə qeniʒ xəlk qitlələr arasında jajılması ygrynda Mjasnikjan və Nərimanof joldaʒlarının sərf etdiqləri zəhmət və qejrətin nə kədər əhəmmijətli oldyqyny biz ancak sənələr qeçincə daha jaxʒı anlajacagız.

Həkikətən daʒnak və mysavatistlər zəmanından milli ədavət ʒovinizma ilə zəhərlənmiʒ Zakafkasja zəhmətqeʒ qitlətərini həman mənfyr milli fiqirdən kyrtarıb milli kardaʒlık və federasja fiqrinə qətirməq və 3 ajrı ʒyra cumhyrijətlərinin sarsılmaz həkiki ittifakını həjata qeçirməq o kədər bejuq və çətin bir iʒ idi qi onyn uçun ancak bolʒevik tərbijesi qərmuʒ və Lənin ilə çok jakından tanıʒ olmyʒ Nərimanof və Mjasnikjan

Leninin by çok əhəmmijətli məqtybı Mjasnikjan və Nərimanof uçun Zakafkasjanı idarə etməq və onyn qələcəq Federasjasında təməl kojmak xsysində bir dəstyril-əməl və rəhbər oldy.

By bejuq və tarixi vake'ənin Zakafkasja Federasjasının baʒa qəlməsi və məhqəmlənməsi Mjasnikjan və Nərimanof joldaʒlar və zifə jolynda və vəktsiz bizdən ajrılan by 4 joldaʒların da məsləq və iʒlərində ən zijadə dikkətə ʒajan bir nokta də onların internasionalist jeni bejn-əl-miləlçi fiqirləri idi, by cəhətdən 2 rəhbər joldaʒlarımız bizə ynydylmaz dərslər verdilər. Qərəq Nərimanof və qərəqsə Mjasnikian inkılabın kəhrəman mubarizləri, təʒqilatcı və iʒtibdad dəvrində məʒhyr patbolny qizli zəhmət aparanlar olmakla bərabər əz inkılabı əsərləri ilə də xəlklərin və xsysən Zakafkasja zəhmətqeʒ qeniʒ qitlənin istibdad və mohymat zencirlərini kırıb aza dəliqə çıkmalarına çok bejuq xid mət etmiʒlər dur.

By qun gajiblərinə son dərəcə muqəddər oldygymyz 4 inklab mubarizlərinin və xsysi ilə onların baʒında parlak və sarsılmaz julduzlar qibi dyran səvqili Nərima

nof və Mjasnikjanın jerləri açık iʒədə onların bizə byrakdıkları ən kijmətli jadıqar Zakafkasja Federasjası, bakı, saqlam və kyvvətli dur. Ancak by Federasja dur qi Kommynist Firkəsinin rədbərliqi ilə 3 il kabak ajrılıb qedən rəhbər joldaʒların jerini dytyr.

By qun Nərimanof və Mjasnikjanın bizə bəxʒ etmiʒ oldykları milli ittifak və azədəliqdən həkiki syrətdə istifadə etməq və Zakafkasja Federasjasının ʒanlı bairagını daima juqsəq tytyb, onların qəstərdiqi Lenin joli ilə qetməqdə bejuq rəhbərlərimizin xatirinə ən bejuq və dəqərli ehtiram qəstərmiʒ olyryz.

Sol—Arʒ.

5-INCI KYRYLTAJA NASIL QƏLMƏLI DUR?

Mart ajının 28-ində umym Ermənistan Lenin Komsomolynyn 5-inci kyryltajı çagırılır. By kyryltaj firkəmizin 15-inci kyryltajı tərəfindən çıkarılan kərarların həjata nasıl qeçirilməsini muzaqirə edəcəq dur. Kyryltaja qələn işci qəndli qənclərinin numajəndələri əz qəndlərinin təsərrufat iʒlərində və istərsə qəndin sosjalist kyrylyʒy nyn canlanması ygrynda kyryltajın, muzaqirəsinə aktiv bir syrət-

də iʒtiraq edəcəqlər dur. 4-inci umym Ermənistan kyryltajından 5-inci kyryltaja kədər, təʒqilatımız firkəmizin rəhbərliqi altında qeçir diqi muvəffəkijjətləri birimci sırada kejd edib noksanların aradan kaldırılmasını kejd edəcəq dur.

Kyryltajda mərkəzi komitənin hək-hesabatı uzrə jerli numajəndələrin çıkıʒları əhəmmijətli oldygyndan hər bir numajəndə əzundə jeniliq materjalları qətirməli dur.

Ermənistan komsomol təʒqilatı bir çok iʒlərdə galib qəlmiʒ və qələcəq dur.

Təʒqilat içərisində—turq, rys, qurd ezəqlərində qerulecəq iʒlərimizin daha canlanması, kyryltaj karʒısında dyrmalı dur, xsysən turq ezəqlərində ittifakın uzvuləri nin artması, məsələsi qibi... 4-inci kyryltajdan 5-inci kyryltaja kədər turqlər ittifak içərisində az bir mıkdarda sajalarını artırmıʒ dur. En əhəmmijjətli məsələ təʒqilatın artması, jollarını qəstərməq dur.

Təʒqilatımız Lenin təʒqilatı oldygyndan onyn sıralarına fəhlə, myzdyr, ortabab qənclərinin jaxʒı hissələrini kəbyl etməq əsas məsə

Jol. Magilevski

lələr sırasından dur.

Lənin komsomoly firkəmizin muavinçi rolyny ifa edərəq o firkə içərisində təfərrukəçiliq salanlara və Lenin birliqini pozanlar həkkində firkəmiz qibi cavab verəcəqləri ʒubhəsiz dur.

Bijyrokratizma, və surundurmə ilə mubarizə iʒində dəxi təʒqilatımız firkəmizə hesab verəcəq dur.

Əməqci qənclərinin hequmət aparatlarında, sənajə muəssesələrində ortabab və joksyl qəndli təsərrufatlarının sosjalistləʒdirmə və səmərələʒdirmə iʒində qerduqu muvəffəkijjətlərimizi kejd etməli dur.

Mərqəzi komitə və firkəmizin rəhbərliqi sajəsində cumhyrijjətimizdə mərqəzi komitə əz milli səjasətini duzqun aparmıʒ dur.

Firkəmizin milli səjasəti ələhin də mubarizə aparanlar və əməqci qitlənin sosjalizm kyrylyʒyna maneçiliq etməq məksədi ilə çalıʒanlar əz əqs təbligatlarını, qənclər qitləsi arasına sokmak istədilərsə də byna muvəffək olamadılar.

Halı-hazırda ʒəxsi qənclər tərəfindən by qibi nifyzlar altına duʒərəq ograʒanlar da var dur.

5-inci kyryltaj ejlə məfqurəcileri ittifakımız içərisindən atıb təʒqilatın Lenin birliqini muhafizə edəcəqinə ʒubhə olamaz.

Qeçirdiqimiz təcrubələrdən istifadə etməq ʒərtilə təʒqilatımızın mədəni məarif səvijjələrinin və aparılacak təbligat-təʒvikat iʒlərinin kajda və usylları, qəstərilməli dur. Xırda millətlər içərisində mədəni-

məarif və sijasi tərbijə iʒlərinin canlanması və onlar arasında fəal hazırlanması, jeni seçilən mərqəzi komitəjə tapʒırılmalı dur. Və jeni hazırlanan 2-inci imperjalizm mu haribəsi qez kabagında dur.

ʒyralar əlqəsinin mudafəəsi iʒinde 5-inci kyryltaj əz fiqrini sejləjib firkəmizin bizə tapʒırdıgı vəzifələri ifa edəcəq dur.

Ermənistan cumhyrij...də turq ezəqlərinə məxsys je... muhitə aid komsomol məcmyə...nə bejuq ehtijacı var dur.

Əqər Mərqəzi Komitəmiz tərəfindən turq dilində bir komsomol məcmyəsinin çıkarılmasına ka... verirsə jerli turqlərə by bejuq fajda verəcəq dur.

By qibi muhum məsələlər... zalardan qələn numajəndəl... ryltaja təqlif edərəq qənd... larının mədəni-məarif i... ha zijadə qeniʒlənməs... muzaqirə edəcəqlər dur.

Umi...

JAZ ƏQINININ ƏSAS MƏSƏLƏLƏRI

Firkəmizin və ʒyra hequmətinin baʒlıca əsas məsələlərindən biri qəndin tərəkkisini sur'ətləndirməq dur. Qəndi juqsəltmənin əsasi vastələri əqinlərin sahəsini vusətləndirməq, məhsylatı ilə hejvanların mıkdarını artırmak və qənd təsərrufatını maqinə ilə ifa etməq dur.

Ejni zəmanda qəndlilərin xırda və ʒəxsi təsərrufatlarını tədrici sy rətdə bejuq, kollektiv (muʒtərəqə) və ictimaji təsərrufatlar ilə əvəz etdirməq lazım dur. Hamı by vastələri bejuq elçu ilə joksyl və ortababa əz təsərrufatlarını tezliq ilə juqsəltməqə imqan verəcəq dur.

By ilin jaz kampanjası ərzində jykarıda kejd etdiqimiz məsələləri həjata qeçirməqə çalıʒmalı.

Sejləməq lazım dur qi by il jaz əqini qeçən illərə nisbət daha çətin ʒərajitlər daxilində ifa ediləcəq dur.

Cunqu by ilin ʒiddətli kıʒı əqin tijin muddətini çok ixtisar ejlədi. Ondan səvajı Ermənistanda zatın kosar mallarının noksanlıgı və qənd təsərrufat aletlərinin azlıgı hiss olynyr.

Jaz əqini ərzində by il əməli edəcəqlərimiz nə olmalı dur? Hər halda əqinlərin sahəsini artırmaga çalıʒmalıjız, birinci nə'bədə mədəni qeqərtilərin-pambyk ilə tutun əqinlərinin artırılmasına dikkət et məlijiz, by qibi mədəni qeqərtilərin sahəsini artırmak qənd təsərrufatını juqsəltməq nekteji nəzərindən lazım oldygy qibi ejni zəman sənajemiz uçun xam mal olarak xidməd edəcəqlər dur.

Jaz kampanjası ərzində ot və jer altı mejvələrin əqinlərilə onların mıkdarı uzərinə də dikkət etməq lazım dur. Maldarlıgımızın inqiʒaf etməsinin əsas məsələsi jem hazırlamak məsələsi dur, Er-

Jol. A. Mjasnikjan